

MUSEETS ERHVERVELSER

august 1961-september 1962

MUSEET HAR fra 1. april 1961 til 31. marts 1962 haft 2111 besøgende mod 1509 året forud.

Der er indkommet en hel del sager til den kulturhistoriske samling, men derimod kun ganske enkelte ting til oldsagssamlingen. Her skal blot nævnes 2 tyndnakkede tilhuggede økser af brun flint fra Lille Todbøl, Kallerup. Museet har nu en samling på 7 ensartede økser fra denne lokalitet.

Fra maleren Axel P. Jensen har museet modtaget 5 malerier og en mængde udklip og billeder til J. P. Jacobsensamlingen. Fire af malerierne er malede af Jacob Meyer i 1955, og de viser J. P. Jacobsens fødehjem, købmandsgården ved havnen, hans lysthus og hans grav ved Thisted kirke. Det femte maleri er af P. Syrak Hansen: J. P. Jacobsen besøger en ven. Maleriet, der er malet 1882, var for nogle år siden meget omtalt i pressen. Det blev efter kunstnerens død solgt, og af en senere ejer blev det gemt og glemt i et huggehus, hvorfra det i 1952 blev fremdraget og reddet fra totalt forlis. Billedet viser den syge digter, der sidder med hånden under kind og lytter til vennens (Axel Helsteds) musikalske præstationer.

Til J. P. Jacobsensamlingen er der desuden kommet en del billeder og udklip fra overlærer Stig Rolvsen, Valby, og 2 bøger på japansk (Niels Lyhne og Mogens og andre noveller), oversat af professor Shizuka Yamamuro, Tokio. Professoren sendte dem til museet ledsaget af et brev, hvori han skrev, at bøgerne havde fået en god modtagelse i Japan, og at J. P. Jacobsens navn nu er almindelig kendt i dette land.

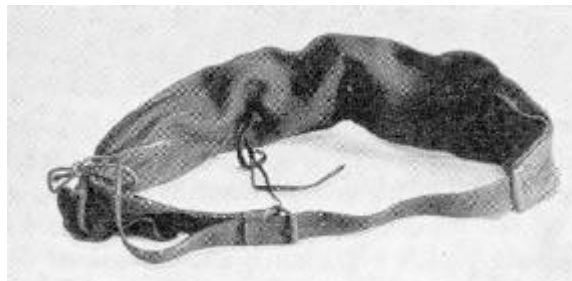
Til den øvrige samling har museet fået 2 "minder", -prentede ligvers til erindring om afdøde familiemedlemmer - fra Ane Marie Jensen, Thisted, og Katrine Kragh, Struer - samt 21 mindeplader fra Hundborg kirke. De har været anbragt på de dødes kister under begravelsen og har senere været ophængt i kirken.

Vorupør gamle kirke.
fot. Aage Pedersen

Fyrmester Bom, forhen Hansted, har sendt et billede af Hanstholm Fyr fra ca. 1850 (fyret er opført 1843) og et billede, der viser en model af fyret, således som den var

opstillet på udstillingen i Tivoli i København 1888. Fra Oskar Pedersen har vi fået to billeder af Thisted kalkværk fra omkring århundredskiftet. Det ene viser den nye

Pengekat fra Ulstrup fot. Aage Pedersen

skaktovn samt en del af det daværende personale i fuld virksomhed, på det andet ser man den store skorsten, der blæste ned under julestormen 1902. Fru E. Jensen, Gilleleje, har sendt en samling billeder af familien Rohde. N. W. Rohde blev præst i Hundborg 1867 og blev i 1875 præst i Thisted og provst for Hundborg-Hillerslev herred. Han døde 1892. Blandt billederne er også tegninger af Hundborg præstegård og Thisted kirke, samt et fotografi af den første kirke i Vorupør. Den blev opført 1878, og provst Rohde nedlagde grundstenen til den, men allerede 1902 blev den flyttet. Materialet fra den anvendtes til den nye kirke, og den gamle kirkes våbenhus blev udvidet og bruges nu som kapel. De sidste billeder, der skal omtales, er skænket af fru arkitekt Foged. Det er to raderinger, udført af kunstmaler A. Chr. Andersen, der var lærer i Thisted. Det ene forestiller Thisted havn og molen, det andet er udsigt over fjorden til Dragsbæk. A. Chr. Andersen har malet adskillige alterbilleder til thylandske kirker (mest kopier efter Carl Bloch), bl.a. til kirkerne i Ø. Vandet og Tilsted.

Mønter er skænket af: Kirsten Høy, Åge Jensen, Jørgen Krogh, Ø. Vandet, cykelhandler Larsen og bankbogholder Krabbe Nørgård, Ordrup. Bøger: frugthandler Bisgård, Helene Pedersen, Katrine Kragh, Struer, og Kristen Hornstrup, Kallerup (en andagtsbog fra 1685, som en udvandrers søgt trøst ved i det fremmede, idet den er købt i en antikvarboghandel i Detroit).

Telefonbestyrer Korsgård, Vestervig, har sendt en skudsmålsbog for Jens Thomassen, Ørum mark 1852 og en geografi for almueskolens nederste klasser. Urmager Lyhne har sendt to skøder på sit hus, Vestergade 33. 1873 solgte musiklærer Zangenberg huset til guldsmed Hundahl, og 1899 afhændede murermester Laurits Krab Jensen huset til urmager Lyhnes bedstefader, Jens Iversen Lyhne.

Af egentlige brugsting kan nævnes: mangletræ (Marius Pedersen, Villerslev), vaskemaskine, smørtrug, garnvinde (Chr. Pedersen, Beerstedgård, Snedsted), nødstol (frk. Thinggård, Kirkegårdsvej). Den har tilhørt hendes oldefader, Hans Mikkelsen Hedegård, der var husmand i Stagstrup. Garnvinde (montør Nielsen, Kongensgade), træskostøvler (Franz Winther, Øsløs). De har tilhørt Hans Petersen, kaldet Kold, husmand og fisker i Øsløs, død 1955, ca. 80 år gl. Karbidlygte (Erland Nielsen), bismær -

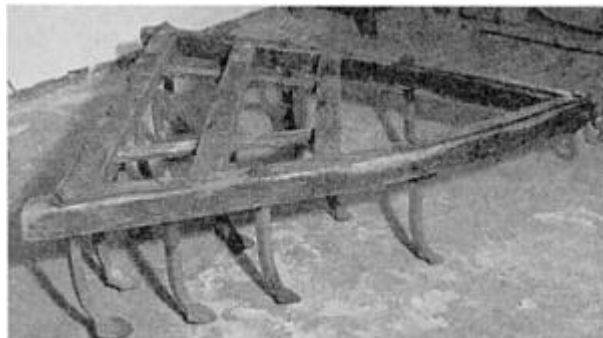
Ovel løb fra Silstrup fot. Aage Pedersen

lispundsvægt (kirkebetjent Martin Andersen, Hundborg). En brødmaskine, der virkelig er en maskine, stammer fra Kovstrup (Otto Thinggård, Hørdum), og så kommer vi til en samling af genstande, som er indsendt af bådebygger Karl Poulsen, Løgstør. De er samlet sammen af afdøde sadelmager H. E. Hansen, Hundborg, Karl Poulsens svigerfader, som var noget af en antikvitethandler. Genstandene kom i en jernbeslået kiste, der er sat sammen af to kister, og som sikkert har været opbevaringssted for mange blanke dalere i sine velmagtsdage. Da den ankom til museet, var den fyldt med ganske andre sager, hvoraf kun de vigtigste skal nævnes: 1. En gul skinddragt, foret med lærred og bestående af jakke og benklæder. Bådebygger Poulsen oplyste, at benklæderne i familien var gået under betegnelsen: baronens bovser, og at de mentes at have tilhørt overklitfoged, baron Jørgen Rosenkrantz, Færggård (1859-1895). Dragten har et meget landligt snit, men der er selvfølgelig ikke noget i vejen for, at en baron kan gå med tøj, der er syet af den lokale skrædder. Enten det nu har været baronen eller hans kusk, der har båret dragten, må den have tjent som underbeklædning, for den ville suge vand til sig som en svamp, hvis den kom ud for en byge, og det har sikkert været en dejlig varm dragt at have på på en kold inspektionstur på åben vogn rundt i klitterne. Jakken er dobbeltrædet og til at knappe over til begge sider som en uniformsfrakke. Der er ingen krave og ingen opslag ved ærmerne, men derimod slidser og knapper. Benklæderne har knapper foran uden gylp, og de lange ben har slidser forneden og bændlær til at binde rundt om benene og er åbenbart beregnet til at gå ned i et par langskafede støvler. 2. Et par blågrå fløjlsknæbukser - manskettesbukser blev de kaldt, fordi fløjlet i begyndelsen blev fremstillet i Manchester - med tinknapper ved knæene. De er forede med skind. 3. Tinfad, 38 cm i diameter. På kanten er indgraveret - mellem to ranker - L O S : M P D : 1720. Der er et stempel på bagsiden: Københavns byvåben og derunder et ulæseligt årstal, over byvåbnet et kløverblad med bogstaverne P H S. Dette stempel angiver, at fadet er fremstillet i København og lavet af krontin. Man skelnede mellem tre kvaliteter af tin: Engelsk tin, krontin og manggods. Krontin er altså en mellemkvalitet. P H S er kandestøberens initialer. Hans navn var Peder Hansen, og han blev kandestøber i København i 1656. 4. Pengekat af læder. En pengekat er en pung, men ikke nogen helt almindelig pung. Det er en

70 cm lang pose, der kan spændes rundt om livet ved hjælp af en solid lærerrem. Så vidste man, hvor man havde skillingerne. Den stammer fra Ulstrup. 5. Oval løb, 52 cm gange 35 cm, med låg, der er fastgjort med gjorde. Den har været brugt til tvebakker eller kavringer. 6. Desuden indeholdt kisten lysestager, seletøj, spænder, to udskårne æsker, båndvæv o.a.

En rødstrøbet kjole er skænket af Thøger Thomsen, Fjerritslev. Den er 125 år gammel. Fra dyrlæge Dohn, Snedsted, har vi fået to urkæder af hår og en sjalsnål af sølv og fra Johannes Krüger, Østerild, en sort kyse og tre hornskeerer. Fra afd. tandlæge Fibigers bo er der igen i år kommet nogle ting, nemlig en sølvbakke ved højesteretssagfører H. Bache og fire navneklude ved "Boysens Hvilehjem". Desuden har museet fået en udskåret æske til barbersager mrkt.: APSK 1763 (Kristen Hornstrup, Kallerup), karaffel, glas og kande (V. Sinding Jensen, Snedsted), sølvbæger (dir. Nyboe Dam, København), skænket af direktionen for mindesmærkernes bevaring til giverens bedstefader, gdr. Christen Lundsgaard Nyboe, Dovergård, i 1889 for fredning af Eishøjene. Tre kridtpibehoveder (afd. Kr. Jensen, Gl. Langgård, Tved) fundet på en mark, hvor man har konstateret, at der er en jernalderboplads, men pibehovederne er dog af nyere dato. To af dem er ustemplede, men det tredje er mærket A. R. - Johan Adolf Rømer. Han grundlagde kridtpibefabrikken i Nørre Sundby i 1772, og den blev nedlagt ved hans død 1822.

Fra Nikolaj Søndergård, Silstrup, har museet modtaget en træharve med jerntænder, en såkaldt "svenskharve".

Svenskharve fra Silstrup fot. Aage Pedersen

Modellen stammer, som navnet antyder, fra Sverige og blev indført her i landet af forpagter N. E. Hofman (Bang) til Hofmansgave på Fyn i 1840. I løbet af en halv snes år blev den udbredt over hele landet, fordi den var billig i anskaffelse og let for de lokale håndværkere at efterlave. Harven er trekantet med to buede sider, forbundet med tre tværbuller. Den har 16 tænder, 4 i hver af de buede sider, 4 i den bageste bul og 2 i hver af de forreste. Alle tænderne er firesidede og ender i et fremadrettet blad (en gåsefod). Den er mærket A N L S 1857. Bogstaverne står for Anders Nicolaj Lauritsen Søndergaard - giverens bedstefader.

Fra fru Christiane Jensen, Wengel, Torp, har vi fået et bundt pølsepinde. 51 stk. 8½ cm lange, nøjagtigt tilsnittede, sylespidse træsnåle. Pølsepindens spids blev hærdet i ilden, før pinden blev anbragt i pølseenden som lukke for den kostelige indmad. I vore dage kender man kun en pølsepind som noget, man kan "koge suppe på".

- Hvilket hermed er gjort. S. G.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1962, side 149-156).